

Equipos de
Dinamización
da Lingua Galega

PROXECTO LINGÜÍSTICO

CEIP PLÜRILINGÜE
DE PRÁCTICAS

A Coruña

Equipos de Dinamización da Lingua Galega

PROXECTO LINGÜÍSTICO DE CENTRO CEIP PRÁCTICAS

(A CORUÑA)

INTRODUCCIÓN

Como ben se reflicte no Decreto 79/2010 do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, as linguas constitúen un elemento básico de identidade cultural e representan un valor fundamental de cohesión dunha comunidade.

O Estatuto de Autonomía de Galicia ,no seu artigo 5 ,define o galego como lingua propia de Galicia e dispón que os idiomas galego e castelán son oficiais en Galicia e que todos teñen o dereito de coñecelos e usalos.

Tamén mencionar a Lei de Normalización lingüística do 1983 do 14 de xuño que garantiza a igualdade do galego e o castelán como línguas oficiais de Galicia e asegura a normalización do galego como lingua propia do noso pobo. Dentro do capítulo III, o galego no ensino, establece que o galego é tamén a lingua oficial do ensino en todos os niveis educativos, así como que a lingua galega é materia de estudo obrigatoria en todos os niveis educativos non universitarios.

MARCO LEGAL:

O presente documento baséase na normativa vixente, tendo como principais referentes legais os seguintes:

- Lei 3/1983, do 15 de xuño, de Normalización Lingüística
- Decreto 330/2009, do 4 de xuño, polo que se establece o currículo da Educación Infantil na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde do 25 de xuño de 2009 pola que se regula a implantación e a avaliación do segundo ciclo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.
- Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo de Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

CONTEXTO SOCIOLINGÜÍSTICO:

LOCALIZACIÓN DO CENTRO

O CEIP de Prácticas está situado na cidade da Coruña, próximo á praia de Riazor. Neste centro impártense as ensinanzas de Educación Infantil e Primaria.

O centro é de liña 1 e nos últimos anos o número de alumnos por aula roza de media a ratio máxima ordinaria, é dicir 25, polo que o número total de alumnos e alumnas do centro soe oscilar entre 200 e 225.

A xornada lectiva escolar é continua de 9:00 a 14:00 horas.

O Claustro está constituído por entre 18 e 20 mestres e mestras.

SITUACIÓN SOCIOLINGÜÍSTICA:

a) A contorna sociolingüística do centro.

O emprazamento do CEIP de Prácticas é urbano, onde o alumnado escolarizado procede, na súa maioría, dun entorno castelán- falante, o que implica que a nivel lingüístico a lingua empregada habitualmente sexa o castelán. Aínda así, hai que subliñar que ámbalas dúas linguas conviven tanto na escola como a nivel familiar e noutros momentos da vida cotiá.

As entidades asociativas da contorna do centro (veciñais, culturais, deportivas, etc...) empregan o galego e o castelán nos carteis e folletos informativos con actividades que envían ao centro, pero nas interaccións orais predomina o castelán. O Concello oferta ao centro actividades co obxecto de dinamizar e fomentar o uso da nosa lingua. Por outra banda, hai unha presenza bastante escasa de alumnado inmigrante ou procedente doutras comunidades autónomas.

O centro participa de actividades propostas por parte do Seminario permanente de Galán, Portal da lingua galega, así como as actividades e propostas realizadas pola coordinadora galega de equipos de normalización e dinamización lingüística e outras que veñen desde o resto de equipos de dinamización do centro e da nosa contorna, onde se emprega o idioma galego.

b) A situación do profesorado

O profesorado que desenvolve a súa labor educativa neste centro manexa indistintamente ambas línguas e utízaas no seu labor docente de acordo coas porcentaxes na distribución lingüística por áreas establecidas pola normativa nesta materia.

c) A situación do alumnado.

O alumnado inmerso neste contorno sociolingüístico é, consecuentemente e na súa maioría, castelán falante, manténdose a mesma duplicidade lingüística xa

constatada noutros apartados, é dicir, a utilización de ámbalas dúas linguas, nos distintos momentos da vida escolar, con supremacía clara do uso do castelán.

Dos resultados das enquisas podemos extraer que a lingua que o alumnado utiliza na súa vida cotiá é o castelán (menos dun 3% utilizan o galego como lingua predominante).

Do resultado da anterior enquisa:

A porcentaxe do alumnado que aprendeu a falar en galego é inferior ao 5%, así como a porcentaxe das familias que utilizan maioritariamente esta lingua nos seus fogares. Menos dun 20% din falar ámbalas dúas linguas na casa, e o castelán predomina en case o 80% dos fogares. Nótase, ademais, un descenso do uso do galego nas diferentes xeracións, xa que os avós o empregan nunha porcentaxe bastante superior aos pais. No ámbito escolar o emprego do galego segue sendo moi escasa fóra das clases nas que a lexislación o establece.

Cabe destacar que a disposición do alumnado cara o emprego da lingua galega é inferior á disposición do emprego da lingua castelán, polo que é necesario que participen en actividades que se programen na nosa lingua (realización de traballos de aula, lecturas, cancións, actuacións en festivais e distintas celebracións, etc.). En canto ao dominio do galego, a maioría percibe que entende o galego mellor do que o fala, considerando un dos maiores obxectivos por parte da comunidade educativa que o alumnado sexa capaz de falalo igual que de entendelo.

d) A situación lingüística do centro.

En xeral, valorando todos os datos expostos nos apartados anteriores, pódese dicir que a situación lingüística do centro mostra unha convivencia da lingua galega e castelá, agás lóxicamente na aprendizaxe das áreas sinaladas por lei.

Os resultados das enquisas amosan unha contorna con amplo predominio do castelán aínda que non existe unha postura de rexeitamento ao uso do galego ou a súa utilización no ensino. A lingua galega emprégase menos nas interaccións co

alumnado e entre o alumnado en contextos informais, nas comunicacións orais coas familias ou co persoal non docente do centro. A lingua galega emprégase en todas as comunicacións escritas ao alumnado, familias e outras institucións, notas informativas dos taboleiros, murais nos corredores, etc. Toda a documentación e impresos da Secretaría están en galego. Todas as dependencias do centro están rotuladas en galego.

OBXECTIVOS

1. Obxectivos.

O obxectivo xeral é fomentar o uso do galego no noso centro educativo coa implicación dos membros da comunidade educativa contribuíndo deste xeito á creación dunha actitude positiva no tocante á nosa lingua propia e á dinamización lingüística do contexto.

Para acadar este obxectivo, teremos presentes os seguintes obxectivos específicos:

a.- Obxectivos en relación ao contorno sociolingüístico do centro.

- Difundir a lingua e a cultura galega no entorno. O centro constitúese como axente dinamizador e divulgador no propio centro e de cara aos axentes externos, procurando a implicación de toda a comunidade educativa, especialmente o propio alumnado como elemento do cambio.
- Continuar coa difusión das actividades do Equipo de Dinamización da Lingua Galega mediante o uso de diferentes recursos audiovisuais.
- Emprego de cartalaría en galego (indicacións, promocións de actividades, etc...).
- Potenciar o uso da lingua galega nas reunións da comunidade educativa (claustros, reunións de equipos, consello escolar, festas de conmemoración,etc)

- Participar nas actividades relacionadas coa dinamización lingüística promovidas polas institucións, entidades ou asociacións do noso contorno mais próximo. Manter un contacto e colaboración con outros centros educativos e organismos cos que compartir este obxectivo común e que desenvolven actividades empregando como lingua vehicular o galego e relacionadas coa nosa cultura e as nosas letras: Biblioteca Municipal (Rede de contacontos), Seminarios de Galego, Concello, CGAI, Fórum Metropolitano, Museos, etc.
- Difundir contidos promovidos dende o EDLG a través do blog, da biblioteca e da web do centro como elemento de visibilidade de cara á comunidade educativa onde se publican traballos do alumnado, fotografías e vídeos das actividades desenvolvidas en distintos momentos do curso escolar.

b.- Obxectivos en relación ao profesorado.

- Informar sobre a situación sociolingüística galega a través do MAPA SOCIOLINGÜÍSTICO GALEGO (ige.eu/estatico) e sobre os datos obtidos nas enquisas para a análise sociolingüística do centro que permita ao profesorado influír positivamente nesta cuestión.
- Difundir materiais en galego de carácter bibliográfico, audiovisual e para a realización de actividades de tradición galega.
- Continuar coa formación no uso do blog da escola para introducir contidos en relación ao uso do galego e a nosa cultura.
- Aportar recursos lingüísticos, culturais e literarios para que poidan ser utilizados na vida escolar:
 - . Apego.gal. (Podemos atopar recursos como adiviñas, recitados, xogos, etc...)
 - Brabádegos. Portal de literatura infantil e xuvenil.
 - Brinquedia.net (rede galega do xogo tradicional).
 - Aliali.gal (Aporta moitos recursos. Sobre todo son recursos en galego

dirixido á Educación infantil).

- Coordinadoraendl.org (Coordinadora galega de equipos de dinamización lingüística).
- as-pg.gal (asociación sociopedagóxica galega).
- Ortogal (Corrector ortográfico do galego en liña).

c.- Obxectivos relacionados co alumnado.

- Estimular a lectura de libros en galego, difundir novidades editoriais de interese e o coñecemento de autores galegos. Facer fincapé en escritoras mulleres, así como cancións onde transmiten mensaxes non sexistas.
- Incrementar a presenza nas aulas de libros, contos, enciclopedias en galego.
- Fomentar a expresión oral en lingua galega potenciando as actividades artísticas orais tales como cancións, poesías, ditos populares ou relatos.
- Propiciar a creación literaria en galego, favorecendo a realización de actividades e traballos grupais na nosa lingua, en prol de favorecer coñecemento e respecto da nosa cultura e tradicións.
- Fomentar o interese pola audición de música galega e a presenza do seu uso, sobre todos en festividades de conmemoración como (Nadal, Entroido, Día da paz).
- Dar a coñecer a vida e obra da autora ou autor homenaxeado no Día das Letras Galegas.
- Transmitir ao alumnado da situación social na que se atopa o galego na nosa comunidade, fomentando deste xeito, a responsabilidade de cultivar o noso idioma para evitar a súa futura desaparición.

Os alumnos e alumnas teñen que ser conscientes da riqueza que supón o coñecemento e o dominio do galego como vehículo de expresión, e da riqueza que encerra a posibilidade de expresarse nesas dúas linguas. A través da lingua

temos acceso á nosa cultura e patrimonio, que nos dota dunha identidade única, facéndose conscientes de que o galego e o castelán son dous idiomas distintos que conviven na nosa comunidade.

d.- Obxectivos relacionados co centro.

- Continuar a ampliación dos fondos bibliográficos, fonográficos e audiovisuais con novos materiais.
- Utilizar as TICS para difundir as actividades desenvolvidas polo EDLG.
- Fomentar o uso de sistemas operativos en galego nos ordenadores, tabletas e outros dispositivos do centro
- Organizar as actividades de celebración do Día das Letras Galegas e colaborar co resto dos equipos no deseño e posta en marcha de celebracións relacionadas coa nosa cultura (Samaín, magosto...).
- Potenciar no ensino a presenza da realidade galega e as diversas manifestacións da súa cultura. Procuraremos desenvolver tanto a parte oral como a escrita.

Segue a ser prioritario implicar e concienciar dun xeito activo a toda a comunidade educativa no Plan de Dinamización Lingüística do Centro.

Para axudar a acadar estes obxectivos, será preciso organizar a nivel de centro actividades de todo tipo en lingua galega, dando especial relevancia á achega de persoas relevantes da nosa cultura, que desenvolvan o seu traballo empregando a nosa lingua: escritores, debuxantes e outros profesionais de relevancias doutros campos da ciencia e cultura.

ACTIVIDADES DE DINAMIZACIÓN LINGÜÍSTICA PARA ACADAR OS OBXECTIVOS PROPOSTOS.

- Dar continuidade ao uso do blog do centro escolar así como outros blogs

do centro, para introducir contidos e amosar á comunidade educativa as actividades desenvoltas no colexio, especialmente ás relacionadas coa dinamización da lingua galega, como por exemplo: celebración das festas tradicionais galegas, as actividades de animación á lectura como é a difusión de novidades editoriais e de autores galegos ou as exposicións de libros de diversa temática (poesías, rimas, adiviñas, etc.).

- Participación nas actividades ofertadas polo Concello ou outras institucións.
- Visita e colaboración coas bibliotecas municipais para compartir materiais ou difundir as recomendacións de libros de lectura.
- Entrega aos mestres da documentación que incide no uso da lingua galega (lexislación vixente, situación sociolingüística do centro e decisións adoptadas con respecto ao uso da lingua de acordo coa normativa vixente) así como material demandado para potenciar a incorporación do uso do galego ao ensino nas áreas do currículo (dicionarios, por exemplo). Ademais, elaboraranse novas con enlaces de interese para fomentar o uso de recursos da rede que fomenten o uso do galego e que leven a cabo proxectos onde o principal contido sexa o noso idioma e a nosa cultura, as nosas tradicións e a nosa obra literaria e artística (<http://www.coordinadoraendl.org/limiar.php>, <http://seminariogalan.org/inicio/seminario>, ...).
- Adquisición de materiais para ampliar o fondo bibliográfico e audiovisual en galego: libros de literatura infantil e xuvenil, material audiovisual. Neste sentido a biblioteca conta cos apartados de música galega. Así mesmo contamos con dicionarios, normativas e outros materiais que axudan ao profesorado a resolver dúbidas con respecto á lingua ou lexislación vixente.
- Celebración do Nadal a través de composicións creativas na nosa lingua.
- Celebración do Día da Paz. Colaborarase con outros equipos do centro

para esta conmemoración. Farase unha xuntanza de todo o centro para reflexionar sobre esta data a través de música ou mensaxes na nosa lingua.

- Celebración do Entroido.
- Celebración do Día de Rosalía. Iniciativa promovida pola Asociación de Escritores en Lingua Galega (AELG) centrada en realizar actividades arredor desta autora galega tan significativa, como por exemplo exposicións da súa obra, ilustracións ou recitados de pequenos fragmentos dela...
- Celebración do Día da Muller, a través de exposicións de libros e actividades sobre mulleres galegas relevantes na nosa historia. Deste xeito incluimos linguaxe Non sexísta en galego.
- Celebración do día do colectivo LGTBI, dando transparencia á diversidade social na que nos desenvolvemos. Fomentando o respecto. Divulgando diferente material en colaboración co equipo de biblioteca e TICS.
- Difusión da vida o obra do escritor ou autora homenaxeada no Día das Letras Galegas. O profesorado integrante do Equipo de dinamización lingüística implicarase activamente actividades diversas como murais, recitados ou traballos
- Semana das Letras Galegas. Organizaremos actividades como exposicións, contacontos, mantendo normas de seguridade dentro das aulas
- A prensa na escola. Elaboración por parte dos integrantes do Equipo de dinamización, de novas sobre o noso contorno máis próximo a través do análise de xornais dixitais .
- Mes do libro. En abril realízanse diversas actividades para promover a lectura en colaboración co claustro de profesores e o equipo de biblioteca. Por exemplo: creación de ilustracións ou relatos por parte do alumnado...
- Utilización da lingua galega nas novas tecnoloxías presentando a interface dos ordenadores nesta lingua. Fomento do emprego de programas e

correctores en galego, dicionarios e enciclopedias en liña para o traballo curricular.

RECURSOS HUMANOS:

Todo o profesorado e alumnado do centro en colaboración con toda a comunidade educativa a través preferentemente da ANPA.

Así mesmo, todos os que procedan de calquera organismo ou institución públicos ou privados.

RECURSOS MATERIAIS

- Escalas de observación, material escolar de reforzo, documentos sobre a lexislación educativa, ...
- Biblioteca escolar de Primaria e Biblioteca escolar de Infantil:
- Bibliotecas de Aula

Todas as bibliotecas estarán dotadas de material en galego en diferentes soportes que cómpre aumentar cando sexa preciso coa colaboración do Equipo de Biblioteca.

- Aula de computadores.
- Un computador, un proxector e unha PDI con conexión a internet en todas as aulas e bibliotecas.

LINGUAS QUE SE DEBEN EMPREGAR NAS ÁREAS DO CURRÍCULO

Na nosa contorna prevalece como lingua predominante o castelán, polo que se fai fundamental que adquiran competencia plena na lingua galega tanto oral

como escrita. Faise necesaria a iniciación de dita competencia dende as idades máis temperás como é a etapa de educación Infantil.

Traballarase a través de diferentes recursos, orais, audiovisuais, escritos en diferentes formatos coa finalidade de que acaden competencia lingüística nos diferentes rexistros cando inicien a etapa de Educación Primaria.

Por outra banda, a instrución para a aplicación do Decreto 79/2010, establece que no ensino primario, o alumnado deberá empregar, con carácter xeral, a lingua en que se imparte cada área, materia ou módulo. Nas materias non lingüísticas, o profesorado procurará que a avaliación do dominio da lingua que teña o alumnado respecte as súas circunstancias persoais e que se oriente cara á adquisición das dúas linguas oficiais en igualdade. Na educación primaria as materias de lingua impartiranse no idioma de referencia. Impartiranse en galego as áreas de ciencias sociais e ciencias da natureza, e en castelán a materia de matemáticas. O resto quedan distribuídas como segue, para que as materias en galego e en castelán se distribúan na mesma porcentaxe de horas semanais:

1º curso de EP.:

- Educación artística en galego.
- Educación física e Relixión/Valores sociais e cívicos en castelán.

- 2º curso de EP.:

- Educación física e Educación artística en galego.
- Relixión/Valores sociais e cívicos en castelán.

- 3º curso de EP:

- Educación artística en galego.
- Educación física e Relixión/Valores sociais e cívicos en castelán.

- 4º curso de EP:

- Educación artística (Música) e Educación física en galego.
- Educación artística (Plástica), Relixión/Valores sociais e cívicos en castelán.

- 5º curso de EP:
 - o Educación artística (Música) en galego.
 - o Educación física, Educación artística (Plástica) e Relixión/Valores sociais e cívicos en castelán.
- 6º curso de EP:
 - o Educación artística e materia de libre configuración en galego.
 - o Educación física e Relixión en castelán

LINGUAS QUE SE DEBEN EMPREGAR NAS PROGRAMACIÓNS

Segundo se dispón no Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia, as programacións e outros documentos didácticos das materias de lingua redactaranse, con carácter xeral, na lingua respectiva

MEDIDAS DE APOIO E REFORZO PARA O CORRECTO USO LINGÜÍSTICO E PARA O ALUMNADO CON INSUFICIENTE DOMINIO DAS LINGUAS.

O presente apartado abrangue aquelas medidas de carácter organizativo e curricular que sexa preciso desenvolver no caso de alumnos/as que presente nun déficit lingüístico ou insuficiente dominio das linguas .

O primeiro eslabón na detección de necesidades é o/a mestre /a titor/a ,que a partir da avaliación inicial e continua, identificará as necesidades existentes e aplicará as medidas preventivas e de axuste ordinario ao seu alcance. Cando a valoración de necesidades desborde as posibilidades do/a titor/a ,éste recurrirá ao Departamento de Orientación que levará a cabo a preceptiva avaliación psicopedagóxica regulada na Orde do 31 de outubro de 1996. A partir da detección e valoración inicial das necesidades organizaranse os apoios e estableceranse as medidas pertinentes ,tanto de apoio en aula por parte dos

profesores teñan horas dispoñibles como do profesor/a de Pedagogía Terapéutica ou Audición e Linguaxes se fora preciso.

Subliñar que no caso do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo o ensino desenvolverase na súa lingua materna, sen prexuízo de que progresivamente poidan aprender a segunda lingua, previa valoración individual de cada caso.

Para o alumnado estranxeiro, o Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario en Galicia, establece que a administración elaborará un plan dirixido ao alumnado con necesidades educativas, que asegura a capacitación lingüística nas linguas oficiais.

Por outro lado, dispoñemos da Orde do 20 de febreiro de 2004 pola que se establecen as medidas de atención específica ao alumnado procedente do estranxeiro, segundo a cal a alumna ou alumno que descoñezan ambas linguas cooficiais, poderán incluírse en grupos de adquisición das linguas a partir dos cinco anos.

Por último, tendo en conta que practicamente a totalidade do alumnado do noso centro é castelán falante, destacar que para aquel alumnado que descoñeza a lingua galega creárase un contexto que favoreza a rápida adquisición da mesma, especialmente no plano oral.

AVALIACIÓN

É fundamental que toda planificación contemple un seguimento periódico do traballo realizado para constatar que se está a facer axeitadamente ou para introducir os cambios precisos que nos encamiñen cara a unha correcta actuación. Así, realizarase unha avaliación continua da marcha do proxecto a través das reunións do profesorado participante e dos intercambios de opinión co alumnado, co resto do profesorado e co conxunto da comunidade educativa.

Tamén cómpre realizar un seguimento ao final de cada curso educativo para obter a información precisa para a elaboración, o máis axeitada á realidade, da planificación lingüística do curso seguinte.

Para o establecemento da valoración e resultados do proxecto, seguiranse os seguintes pasos:

- Recollida de datos sobre as diferentes actividades desenvoltas e valoración de cada unha delas e da súa adecuación ao propósito que se perseguía.

- Análise e toma de decisión sobre a súa conveniencia, posibilidades de mellora, etc...

- Valoración do grado de acadamento dos obxectivos propostos.

- Elaboración da memoria final do traballo, referente idóneo para o traballo do curso seguinte.